

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

RAPORT O POMOCY *DE MINIMIS* W POLSCE UDZIELONEJ PRZEDSIĘBIORCOM W 2019 ROKU

Warszawa, grudzień 2020 roku

Raport został opracowany przez Departament Monitorowania Pomocy Publicznej UOKiK

SPIS TREŚCI

I. POMOC <i>DE MINIMIS</i> I KOMPETENCJE PREZESA UOKIK	4
II. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA	7
III. POMOC <i>DE MINIMIS</i> W UJĘCIU PRZEKROJOWYM	11
1. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według jej rodzaju	11
2. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według form pomocy	12
3. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według podstaw prawnych	16
4. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według podmiotów udzielających pomocy	18
5. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według województw	23
6. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy	26
7. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według wielkości beneficjentów	27
8. Pomoc <i>de minimis</i> w podziale według źródła pochodzenia pomocy	29
IV. PODSUMOWANIE	30

I. POMOC *DE MINIMIS* I KOMPETENCJE PREZESA UOKiK

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 z późn. zm., str. 1, dalej: rozporządzenie 1407/2013)¹, pomoc, której wartość dla danego beneficjenta w okresie trzech kolejnych lat podatkowych nie przekracza 200 tys. euro lub 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów (uwzględnia się wszelką pomoc *de minimis* otrzymaną przez danego przedsiębiorcę, niezależnie od jej źródła i przeznaczenia), czyli tzw. **pomoc *de minimis*, nie wpływa na handel między państwami członkowskimi i/lub nie zakłóca bądź nie grozi zakłóceniem konkurencji i dlatego nie podlega art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)**².

Ponadto od 29 kwietnia 2012 roku obowiązuje rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (dalej: rozporządzenie 360/2012)³, które określa warunki dopuszczalności pomocy *de minimis* stanowiącej rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym. Limit dla tego rodzaju pomocy wynosi 500 tys. euro w ciągu 3 lat podatkowych i związany jest ściśle z usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym. Zgodnie z rozporządzeniem, pomoc tę można łączyć z innymi rodzajami pomocy *de minimis* do wysokości 500 tys. euro w ciągu 3 kolejnych lat podatkowych.

W związku z brakiem wpływu na handel wewnątrzunijny, pomoc *de minimis* nie jest szczegółowo omawiana w sporządzanym corocznie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów *Raporcie o pomocy publicznej*. Ze względu jednak na to, że co roku łączna wartość pomocy *de minimis* jest stosunkowo duża (w roku 2019 wyniosła 5 847 mln zł)⁴, od 2008 roku Prezes UOKiK przygotowuje odrębny raport dotyczący tej pomocy. Niniejszy raport dotyczy pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w 2019 roku.

Jednocześnie należy wyjaśnić, iż niniejszy raport dotyczy wszelkiej pomocy udzielanej zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013. Biorąc pod uwagę fakt, iż rozporządzenie to, co do zasady, stosuje się również do pomocy w sektorze przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych⁵, niniejszy raport obejmuje również pomoc *de minimis* w tym sektorze. Raport obejmuje także pomoc *de minimis* stanowiącą rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym zgodnie z rozporządzeniem 360/2012.

Raport nie uwzględnia natomiast pomocy *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie, o której mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

¹ Rozporządzenie to obowiązuje od 1 stycznia 2014 r., wcześniej pomoc *de minimis* była uregulowana rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5, z późn. zm.).

² Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, str. 47.

³ Dz. Urz. UE L 114 z 26.04.2012, str. 8, z późn. zm.

⁴ Wszystkie dane liczbowe dotyczące pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku zostały przedstawione według stanu na dzień 6 sierpnia 2020 r.

⁵ Wyjątki w tym zakresie określone zostały w art. 1 ust. 1 lit. c rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*.

do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 9)⁶. Pomoc *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie jest monitorowana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013 oraz rozporządzeniem 360/2012:

- łączna kwota pomocy *de minimis* dla danego beneficjenta nie może przekroczyć 200 tys. euro w okresie trzech kolejnych lat podatkowych, 100 tys. euro w sektorze transportu drogowego towarów oraz 500 tys. euro w zakresie finansowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym,
- pomoc *de minimis* musi być „przejrzysta”, tzn. musi istnieć możliwość obliczenia *ex ante* ekwiwalentu dotacji brutto bez potrzeby przeprowadzania oceny ryzyka,
- pomoc *de minimis* nie może być łączona z pomocą publiczną w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, w przypadku gdyby taka kumulacja miała skutkować przekroczeniem poziomu intensywności tej pomocy publicznej,
- w niektórych sektorach możliwość udzielania pomocy *de minimis* podlega szczególnym zasadom, wykluczającym lub ograniczającym możliwości jej udzielania (dotyczy to produkcji rolnej, rybołówstwa, akwakultury i transportu),
- pomocy *de minimis* stanowiącej rekompensatę za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym nie można łączyć z żadną rekompensatą w odniesieniu do tych samych usług bez względu na to, czy stanowi ona pomoc państwa czy nie.

Zgodnie z art. 6 rozporządzenia 1407/2013 oraz art. 3 rozporządzenia 360/2012, przed przyznaniem pomocy *de minimis* państwo członkowskie musi uzyskać od podmiotu ubiegającego się o tę pomoc oświadczenie w formie pisemnej lub elektronicznej na temat wszelkiej pomocy *de minimis* przyznanej mu w ciągu bieżącego roku oraz dwóch poprzedzających go lat. Zobowiązanie to zostało odzwierciedlone w art. 37 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej⁷, zgodnie z którym przedsiębiorca ubiegający się o pomoc *de minimis* ma obowiązek przedstawienia wszystkich zaświadczeń (lub oświadczenia) o wielkości takiej pomocy otrzymanej w powyższym okresie lub oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy.

Zaświadczenia o pomocy de minimis, o których szczegółowo mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* i pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie⁸, wydawane są beneficjentowi pomocy *de minimis* przez podmiot udzielający tego rodzaju pomocy na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej. Umożliwiają one weryfikowanie nieprzekraczania przez przedsiębiorcę właściwych limitów, o których mowa powyżej. W sytuacji, gdy limit ten zostałby przekroczony poprzez udzielenie nowej pomocy, organ, do którego zwrócił się wnioskodawca, zobowiązany jest odmówić udzielenia takiej pomocy.

Zadaniem Prezesa UOKiK w zakresie pomocy *de minimis* jest przede wszystkim monitorowanie jej udzielania, to jest gromadzenie przesyłanych sprawozdań o udzielonej pomocy *de minimis* w centralnej, na bieżąco aktualizowanej bazie danych o udzielonej

⁶ Rozporządzenie to obowiązuje od 1 stycznia 2014 r., wcześniej pomoc *de minimis* w rolnictwie i rybołówstwie była uregulowana rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy *de minimis* w sektorze produkcji rolnej (Dz. Urz. UE L 337 z 21.12.2007, str. 35, z późn. zm.).

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 708, z późn. zm.

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 350.

pomocy *de minimis* (obsługiwanej przez aplikację SHRIMP). Baza ta, tzw. centralny rejestr pomocy publicznej, umożliwia podmiotom udzielającym pomocy *de minimis* dodatkową weryfikację bezpośrednio przed udzieleniem pomocy (na zasadzie dostępu *on-line*) wielkości pomocy *de minimis* otrzymanej już przez danego beneficjenta, a w konsekwencji zbadania możliwości udzielenia mu kolejnej pomocy przy uwzględnieniu obowiązującego limitu. Podmioty udzielające pomocy są zobowiązane do przekazywania poprzez aplikację SHRIMP sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej albo informacji o nieudzieleniu takiej pomocy w danym okresie sprawozdawczym. Zatem, na mocy art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, zapewniona została kompletność danych o udzielonej pomocy *de minimis* w 2019 roku.

Ponadto, rola Prezesa UOKiK w zakresie udzielania pomocy *de minimis* sprowadza się do zapewnienia zgodności projektów programów tej pomocy z przepisami rozporządzenia 1407/2013 oraz rozporządzenia 360/2012 i obejmuje m.in.:

- aktywne uczestnictwo w procesie legislacyjnym w odniesieniu do projektów aktów prawnych będących podstawami prawnymi udzielania pomocy *de minimis* (zgłaszanie uwag i propozycji sformułowań konkretnych przepisów),
- zgłaszanie w terminie 14 dni zastrzeżeń do projektów programów pomocowych *de minimis* w zakresie przejrzystości planowanej pomocy,
- zgłaszanie organom udzielającym pomocy *de minimis* informacji o zidentyfikowanych nieprawidłowościach w jej udzielaniu (niezgodność z przepisami rozporządzenia 1407/2013 oraz rozporządzenia 360/2012) oraz sprawozdawaniu (brak sprawozdań, niezgodności z zaświadczeniami *de minimis*).

Niniejszy raport został opracowany na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach przekazywanych do Prezesa UOKiK przez podmioty udzielające pomocy. Przy sporządzaniu niniejszego raportu przyjęto metodologię analogiczną do zastosowanej przy opracowaniu Raportu o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2019 roku.

II. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Tabela 1 Statystyka ogólna

Wskaźniki	2018	2019
Liczba podmiotów, które udzieliły pomocy <i>de minimis</i>	3,6 tys.	3,6 tys.
Liczba beneficjentów, którzy otrzymali pomoc	253 tys.	252 tys.
Liczba przypadków pomocy	745 tys.*	718 tys.*
Liczba przypadków przypadających średnio na jednego beneficjenta	2,94	2,85
Wielkość pomocy <i>de minimis</i> przypadająca średnio na jednego beneficjenta	22,7 tys. zł (5,3 tys. euro**)	23,2 tys. zł (5,4 tys. euro**)

*Liczba przypadków pomocy jest kilkakrotnie wyższa od liczby beneficjentów, m.in. z następujących względów:

- możliwości korzystania przez jednego beneficjenta z pomocy o różnej formie, źródle pochodzenia,
- wykazywania 4 razy w roku (na dzień udzielenia) pomocy w formie ustawowego zwolnienia osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą z podatku od nieruchomości,
- możliwości dokonywania korekt ujemnych przez organy podatkowe w przypadku niewywiązania się przez beneficjenta z układu ratalnego spłaty podatku wynikającego z decyzji.

**Przyjmując średnie kursy: w 2018 r. 1 euro = 4,2623 zł, w 2019 r. 1 euro = 4,2980 zł.

Tabela 2 Wartość pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w 2019 roku

Ogólna wartość pomocy <i>de minimis</i>	2019		
	mln zł	mln euro	% PKB
	5 847,0	1 360,4	0,26

Analiza sprawozdań podmiotów udzielających pomocy wykazała, że ogólna wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku wyniosła 5 847 mln zł, co stanowi 1 360,4 mln euro⁹. Pomoc *de minimis* udzielona przedsiębiorcom w 2019 roku stanowiła **0,26 proc. PKB**.

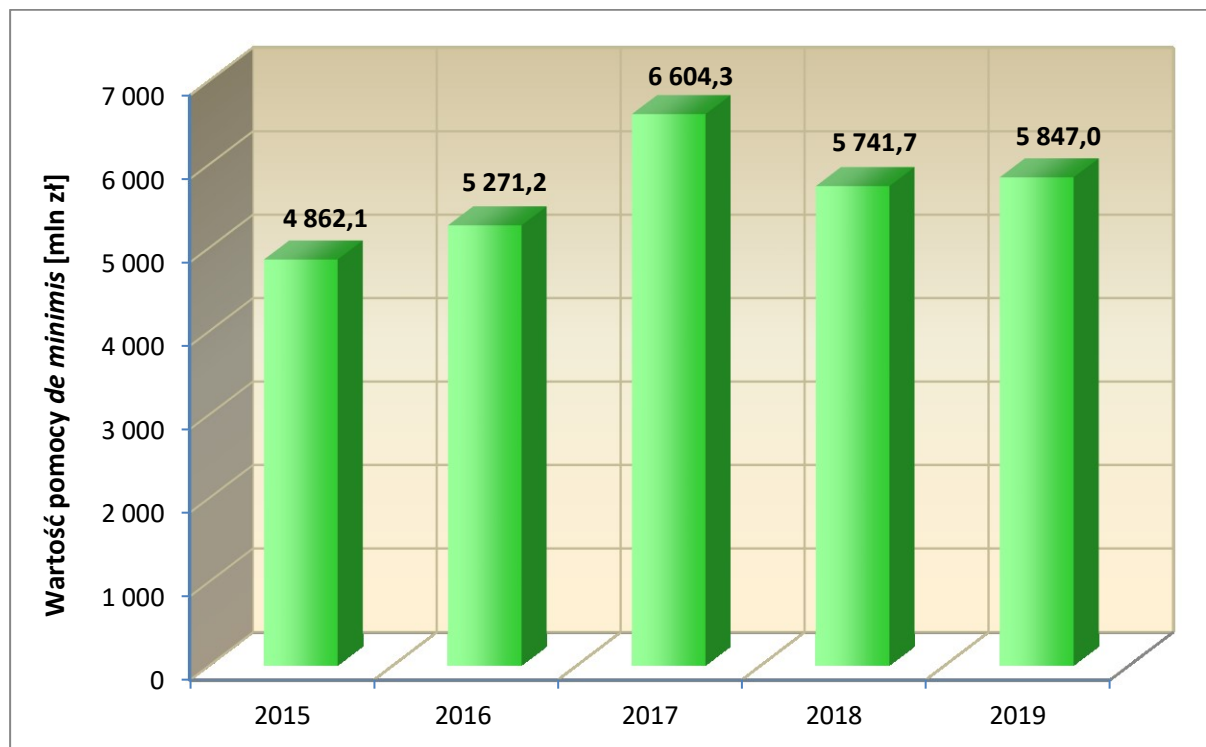
W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2019 roku odnotowano mniejszą o ok. 1,3 tys. liczbę beneficjentów pomocy *de minimis*. W 2019 r. o ok. 27 tys. spadła liczba przypadków pomocy *de minimis* w porównaniu z rokiem 2018, natomiast wartości pomocy wzrosła o ok. 105 mln zł.

Na wykresie 1 przedstawiono wartość pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2015-2019. W 2016 roku wartość udzielonej pomocy wyniosła 5 271,2 mln zł, co oznaczało wzrost o ok. 8,4 proc. w porównaniu z rokiem 2015. Następnie w 2017 roku jej wartość znacząco wzrosła o ponad 25 proc. Natomiast w 2018 roku wartość pomocy *de minimis* spadła w stosunku do

⁹ Przyjmując średni kurs w 2019 roku: 1 euro = 4,2980 zł.

roku poprzedniego o ponad 13 proc. W 2019 roku nastąpił niewielki wzrost wartości pomocy *de minimis* o ok. 2 proc. w porównaniu z wartością pomocy udzieloną rok wcześniej.

Wykres 1 Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2015-2019

W 2016 roku wzrost wartości udzielonej pomocy wynikał głównie ze zwiększenia wartości pomocy udzielanej w ramach *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*¹⁰. Na większą skalę zaczęto też udzielać pomocy w ramach *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*¹¹ oraz *ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych*¹².

W 2017 roku nastąpił znaczny wzrost wartości pomocy (o ponad 25 proc. w stosunku do roku poprzedniego), wynikający w dużej mierze ze zwiększenia wartości pomocy udzielanej w ramach projektów unijnych finansowanych ze środków perspektywy finansowej 2014-2020. Znacząco wzrosła pomoc udzielana na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* oraz *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*¹³. W 2017 roku rozpoczęto również udzielanie pomocy na podstawie *ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów*

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 818.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 266, z późn. zm.

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz. 299.

wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020¹⁴.

Spadek wartości pomocy w 2018 roku wynikał przede wszystkim ze znacznego zmniejszenia (o ponad 40 proc.) wartości pomocy udzielanej na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. O ok. 20 proc. zmniejszyła się również wartość pomocy udzielonej na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Przełożyło się to na ogólny spadek wartości pomocy *de minimis* w 2018 roku, pomimo dalszego wzrostu, zapoczątkowanego w 2017 roku, wartości pomocy udzielanej na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Wzrost wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku wynikał m.in. z rozpoczęcia udzielania pomocy na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów¹⁵. Ponadto znaczący wzrost w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w przypadku pomocy udzielanej na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne¹⁶. Szczegóły zostały przedstawione w dalszej części raportu.

Z porównania wielkości udzielonej pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE¹⁷ i pomocy *de minimis* wynika, że pomocy *de minimis* udziela się zdecydowanie mniej, co jest zrozumiałe ze względu na ograniczenie wielkości pomocy *de minimis* możliwej do otrzymania przez jednego przedsiębiorcę. W 2015 roku wartość pomocy *de minimis* stanowiła ok. 19 proc. całkowitej wartości pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom w Polsce. Następnie udział ten zaczął maleć - w 2016 roku osiągnął 17,5 proc., a w 2017 roku - zaledwie 13,5 proc. Warto zauważyć, że pomimo spadku udziału w całkowitej wartości udzielonej pomocy publicznej, wartość pomocy *de minimis* w latach 2016-2017 wzrosła. W 2018 roku, udział pomocy *de minimis* wzrósł do ok. 18 proc., mimo spadku wartości całkowitej udzielonej pomocy. Natomiast w 2019 roku wartość udzielonej pomocy *de minimis* spadała do poziomu 13,8 proc całkowitej wartości pomocy publicznej udzielonej w tym roku.

W całym omawianym okresie (2015-2019) tendencja zmian wartości pomocy publicznej (wzrost lub spadek) była zbieżna z tendencją zmian pomocy *de minimis*. W 2016 roku pomoc *de minimis* wzrosła o 8,4 proc, a pomoc publiczna o ok. 19 proc. W 2017 roku tendencja wzrostowa była znacznie bardziej wyraźna - wartość pomocy *de minimis* wzrosła o 25 proc., natomiast pomocy publicznej o prawie 70 proc. Było to skutkiem udzielania znacznej pomocy publicznej z przeznaczeniem na rozwój regionalny, prace badawczo-rozwojowe i innowacyjne oraz rozwój sektora telekomunikacyjnego w ramach projektów dofinansowanych ze środków unijnych z perspektywy finansowej na lata 2014-2020. W 2018 roku nastąpił spadek wartości pomocy do poziomu z 2016 roku: wartość pomocy

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 217, z późn. zm.

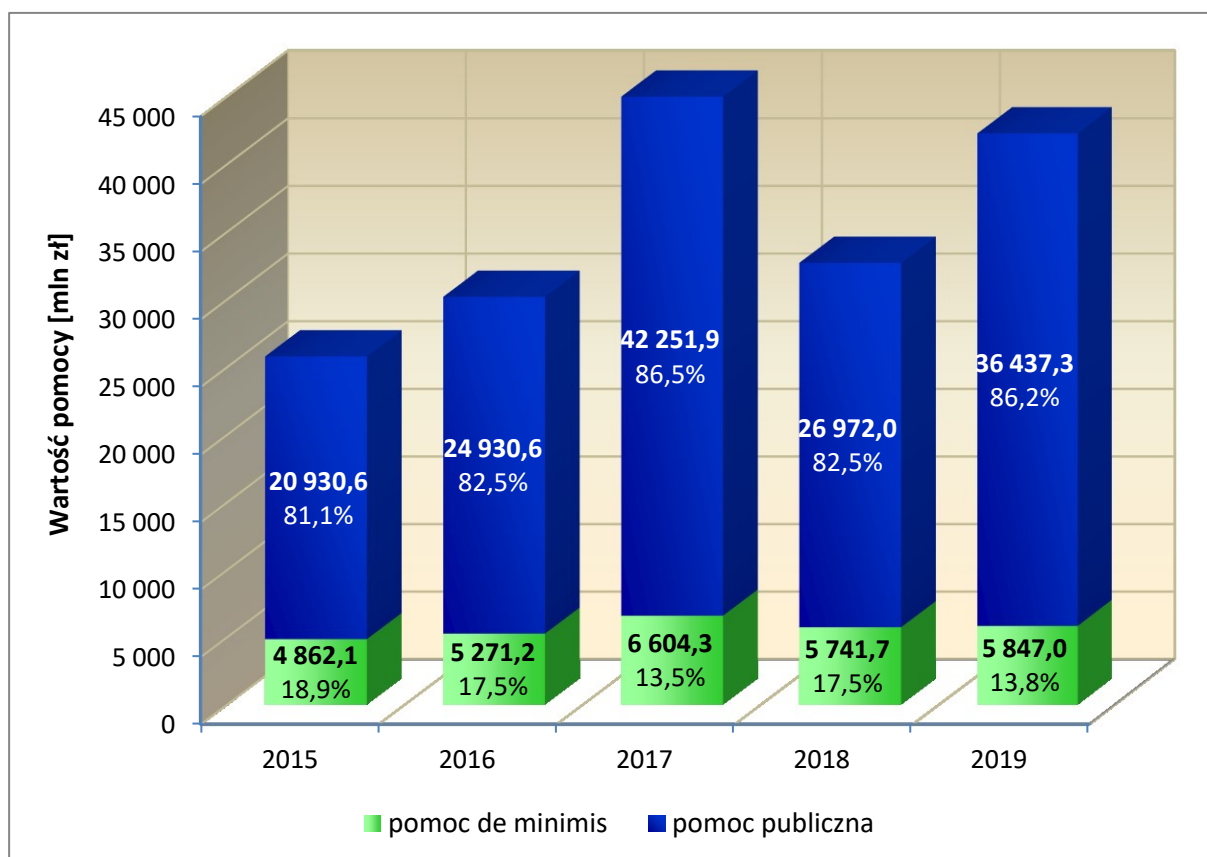
¹⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 139, z późn. zm.

¹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 122, z późn. zm.

¹⁷ Dalej zwana także pomocą publiczną.

de minimis spadała o 13 proc., a pomocy publicznej o 36 proc., natomiast w 2019 roku odnotowano powrót do tendencji wzrostowej, z tym, że pomoc *de minimis* zwiększyła się o ok. 2 proc., a pomoc publiczna - o ponad 35 proc.

Wykres 2 Wartość pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE i pomocy *de minimis* udzielonej w latach 2015-2019

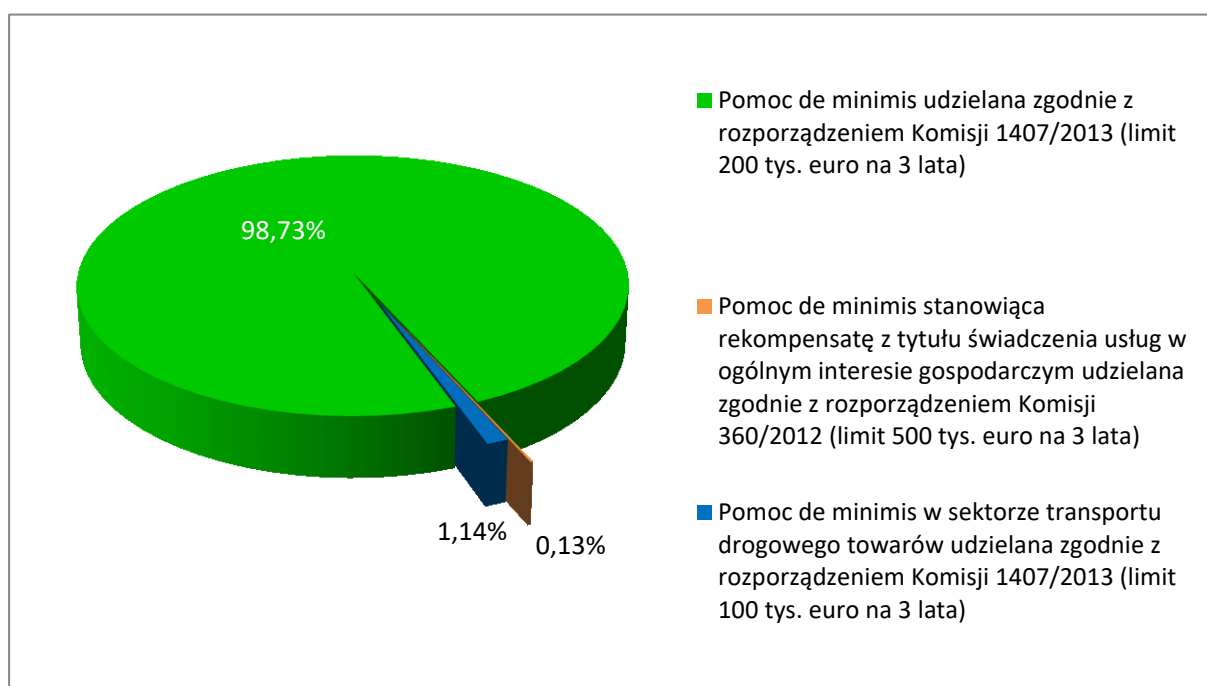

III. POMOC *DE MINIMIS* W UJĘCIU PRZEKROJOWYM

1. Pomoc *de minimis* w podziale według jej rodzaju

W 2019 roku najwięcej pomocy *de minimis* (5 772,6 mln zł, tj. 98,73 proc.) udzielono zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013, gdzie limit dla jednego przedsiębiorcy wynosi 200 tys. euro na 3 lata podatkowe. Pozostałe rodzaje pomocy *de minimis* stanowiły niewielki odsetek pomocy udzielonej w 2019 roku. Pomoc *de minimis* w sektorze transportu drogowego towarów (limit 100 tys. euro na 3 lata podatkowe) udzielana zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013 stanowiła jedynie 1,14 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* (66,6 mln zł). Najmniej udzielono jej natomiast zgodnie z rozporządzeniem 360/2012 (limit 500 tys. euro na 3 lata podatkowe) - 7,7 mln zł, co stanowiło zaledwie 0,13 proc. Powyższe dane zostały przedstawione na wykresie 3.

Wykres 3 Wartość pomocy *de minimis* w 2019 r. według jej rodzaju

2. Pomoc *de minimis* w podziale według form pomocy

W niniejszym raporcie dokonano analizy form pomocy *de minimis* w ramach czterech grup oznaczonych literami A, B, C i D. W każdej grupie wyróżniono podgrupy, którym przypisano cyfrę 1 lub 2, w zależności od tego, czy następuje przepływ środków finansowych z budżetu (1), czy też pomoc jest związana z uszczupleniem wpływów budżetowych (2). Do poszczególnych grup i podgrup zaliczono formy pomocy przedstawione w tabeli 3.

Tabela 3 Formy pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku

Grupa	Podgrupa	Forma pomocy
A dotacje i ulgi podatkowe	A1	dotacje i inne bezzwrotne świadczenia
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (bezpośrednio dla przedsiębiorców)
		inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych lub realizacją ich zadań statutowych
		refundacje
		rekompensaty
	A2	zwolnienie z podatku
		odliczenie od podatku
		obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku
		obniżenie wysokości opłaty
		zwolnienie z opłaty
		zaniechanie poboru podatku
		zaniechanie poboru opłaty
		umorzenie w całości lub części zaległości podatkowej wraz z odsetkami
		umorzenie w całości lub części odsetek od zaległości podatkowej
		umorzenie opłaty i w całości lub części odsetek za zwłokę z tytułu opłaty (składki, wpłaty, kary)
		umorzenie kar
		oddanie do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych dla przedsiębiorcy od oferowanych na rynku
		zbycie mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku
		umorzenie kosztów egzekucyjnych
		jednorazowa amortyzacja
		umorzenie kosztów procesu sądowego

B subsydia kapitałowo- inwestycyjne	B1	wniesienie kapitału do spółki
C tzw. „miękkie kredytowanie”	C1	pożyczki, kredyty preferencyjne
		dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych (dla banków)
		pożyczki warunkowo umorzone
	C2	odroczenie lub rozłożenie na raty płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności opłaty (składki, wpłaty), zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) lub zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) wraz z odsetkami
		odroczenie lub rozłożenie na raty płatności kary
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych
		odroczenie lub rozłożenie na raty odsetek
		odroczenie lub rozłożenie na raty kosztów sądowych
D	D1	poręczenia i gwarancje
E inne		

Wśród form pomocy *de minimis*, podobnie jak w 2019 roku, dominowały formy pomocy z grupy A, tj. dotacje i ulgi podatkowe (4 667,8 mln zł). Udział wartości pomocy udzielonej w formach z grupy A w ogólnej wartości pomocy *de minimis* wyniósł 80 proc. i był zbliżony do udziału z roku poprzedniego (84 proc. w 2018 r.)

Spadek wartości pomocy *de minimis* nastąpił w grupie B, czyli subsydiach kapitałowo-inwestycyjnych. Pomoc udzielona w 2019 roku wyniosła 5,9 mln zł (0,1 proc. całej pomocy *de minimis*) i była niższa o 0,9 mln zł (o ok. 13 proc.) w stosunku do roku poprzedniego.

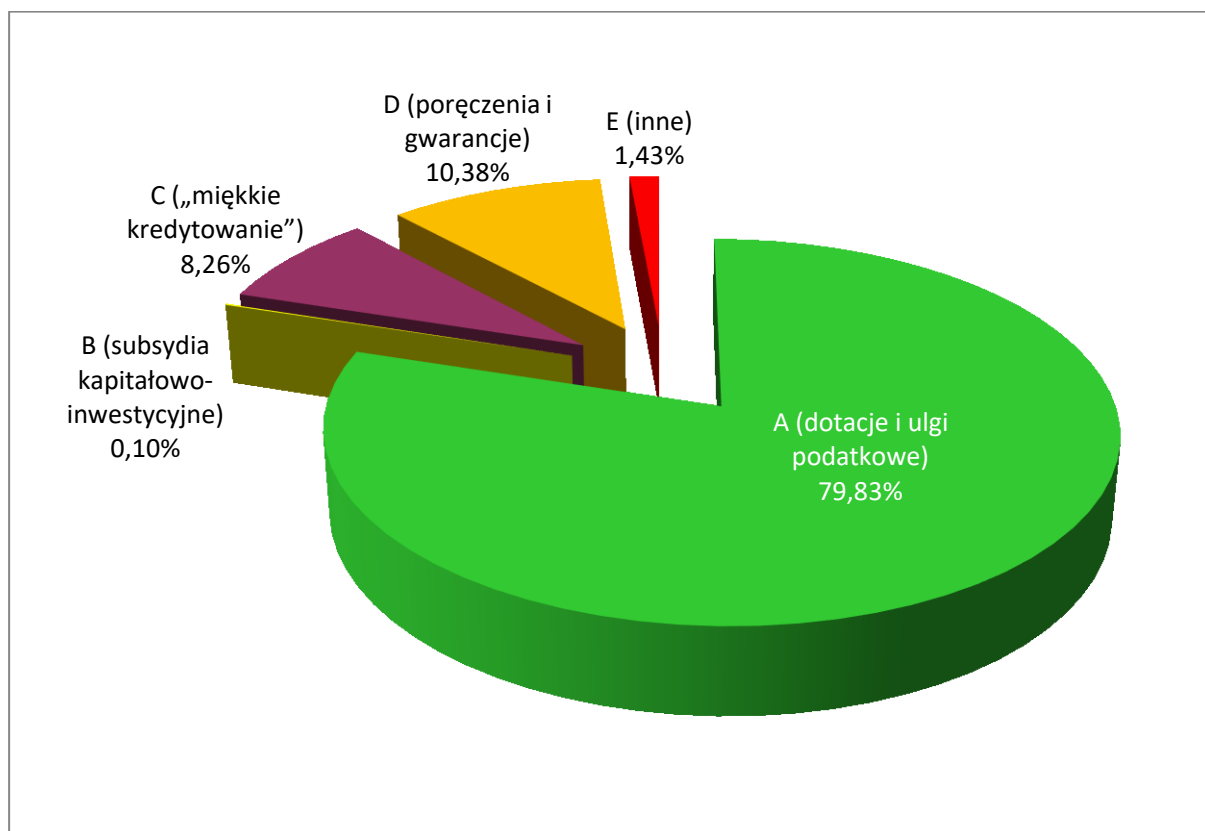
Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w formie pomocy z grupy C, czyli tzw. „miękkiego kredytowania”, osiągnęła wartość 483 mln zł (8,3 proc. pomocy *de minimis* ogółem), co oznacza wzrost o 105,1 mln zł (o ok. 28 proc.) w porównaniu z rokiem poprzednim.

Pomoc *de minimis* z grupy D (poręczenia i gwarancje kredytowe) wzrosła o 115,9 mln zł (o 23,6 proc.) i wyniosła w 2019 roku 606,8 mln zł (ok. 10,4 proc. całej pomocy *de minimis*).

Pomoc *de minimis* stanowiąca grupę E - inne wyniosła w 2019 roku 83,6 mln zł. Forma E wskazywana jest wtedy, gdy podmiot udzielający pomocy nie zdołał jej zakwalifikować do żadnej z form określonej kodami.

Podsumowując, zaobserwowany w 2019 roku wzrost wartości udzielonej pomocy *de minimis* w porównaniu z rokiem 2018, przełożył się na zwiększenie wartości pomocy udzielonej w większości form pomocy. Jedynie wartość pomocy udzielonej w formach z podgrup A1 i B1 była mniejsza w 2019 roku niż w roku poprzednim. Największy wzrost wystąpił w podgrupie A2 obejmującej **ulgi podatkowe** - w 2019 roku pomocy udzielono o 164,1 mln zł (56 proc.) więcej niż w 2018 roku. Natomiast największy spadek wartości wystąpił w podgrupie A1 - pomoc udzielana w formie **dotacji i refundacji** była mniejsza o 319,3 mln zł (o 7 proc.) w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Wykres 4 Formy pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku

Analizując bardziej szczegółowo strukturę pomocy *de minimis* w podziale według formy pomocy zauważyć można zdecydowaną przewagę pomocy udzielanej w formie dotacji lub refundacji (podgrupa A1), które stanowiły 72,01 proc. (spadek udziału o 6,9 punktu procentowego¹⁸ w porównaniu z rokiem poprzednim) całej pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku.

Drugiej co do wielkości pomocy *de minimis* udzielono w formie poręczeń i gwarancji (grupa D1), przy czym udział tych form w ogólnej wartości udzielonej pomocy w 2019 roku wzrósł (z 8,55 proc. w 2018 roku do 10,38 proc. w 2019 roku).

Udział pomocy *de minimis* udzielonej w formie ulg podatkowych (podgrupa A2) w ogólnej wartości pomocy *de minimis* także wzrósł (z 5,10 proc. do 7,82 proc.).

W przypadku pomocy udzielanej w formach z podgrupy C2 (odroczenia, rozłożenia na raty) udział wzrósł z 3,85 proc. w 2018 roku do 4,96 proc. w 2019 roku. W omawianej podgrupie pomoc *de minimis* była przyznawana głównie w formie rozkładania na raty opłat, składek, wpłat i zaległości podatkowych, w tym wraz z odsetkami. Z kolei pomoc w formie pożyczek preferencyjnych (podgrupa C1) wzrosła z 2,73 proc. do 3,30 proc. Zmniejszył się natomiast nieznacznie udział (w ogólnej pomocy *de minimis*) pomocy udzielonej w formie wniesienia kapitału (podgrupa B1) - z 0,12 proc. w 2018 roku do 0,10 proc. w 2019 roku.

Szczegółowe dane na ten temat zawarte są w tabeli 4.

¹⁸ Dalej także p.p.

Tabela 4 Struktura pomocy *de minimis* w poszczególnych formach pomocy

Forma pomocy	2018			2019		
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w grupie	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w grupie	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem
Grupa A - Dotacje i subsydia podatkowe ogółem	4 822,9	100,00%	84,00%	↓ 4 667,8	100,00%	79,83%
A1 - dotacje i refundacje	4 529,8	93,92%	78,89%	↓ 4 210,5	90,20%	72,01%
A2 - ulgi podatkowe	293,1	6,08%	5,10%	↗ 457,2	9,80%	7,82%
Grupa B - Subsydia kapitałowo-inwestycyjne ogółem	6,8	100,00%	0,12%	↓ 5,9	100,00%	0,10%
B1 - wniesienie kapitału	6,8	100,00%	0,12%	↓ 5,9	100,00%	0,10%
Grupa C - „Miękkie kredytowanie” ogółem	377,8	100,00%	6,58%	↗ 483,0	100,00%	8,26%
C1 - pożyczki preferencyjne i warunkowo umorzone	156,6	41,45%	2,73%	↗ 193,1	39,99%	3,30%
C2 - odroczenie i rozłożenie na raty płatności wobec budżetu i funduszu	221,2	58,55%	3,85%	↗ 289,8	60,01%	4,96%
Grupa D1 - Poręczenia i gwarancje kredytowe ogółem	490,9	100,00%	8,55%	↗ 606,8	100,00%	10,38%
Grupa E - Inne	43,3	100,00%	0,75%	↗ 83,6	100,00%	1,43%

Analiza sposobu finansowania pomocy *de minimis* w 2019 roku w Polsce wskazuje, że podobnie jak w roku poprzednim, najczęściej udzielano tej pomocy w postaci bezpośrednich wydatków¹⁹ - ok. 72 proc. Udział form pomocy *de minimis* stanowiących głównie uszczuplenia wpływów do budżetu wyniósł ok. 26,5 proc. pomocy *de minimis* ogółem. Nieco ponad 1 proc. pomocy *de minimis* stanowiła grupa „inne” zawierająca w sobie zarówno bezpośrednie wydatki, jak i uszczuplenia wpływów.

¹⁹ Do bezpośrednich wydatków zaliczono pomoc udzieloną w formie dotacji (grupa A1) oraz w formie wniesienia kapitału do spółki (grupa B1).

3. Pomoc *de minimis* w podziale według podstaw prawnych

W 2019 roku **pomocy *de minimis* o największej wartości** udzielono na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* - 1 852,4 mln zł (stanowiła ona 31,68 proc. pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku). W porównaniu z 2018 rokiem wartość tej pomocy wzrosła o 10 proc.

Wartość pomocy *de minimis* udzielonej na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* osiągnęła w 2019 roku 1 349,8 mln zł, czyli o ponad 12 proc. mniej niż w 2018 roku. Stanowiło to 23 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis*.

Wzrost wartości pomocy nastąpił w przypadku pomocy udzielanej na podstawie *ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne*. Zgodnie z art. 34a ust. 1a Bank Gospodarstwa Krajowego mógł udzielać pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* w formie poręczeń lub gwarancji w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego. W 2019 roku wartość tej pomocy wyniosła 579,7 mln zł, co stanowiło 9,9 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* (wzrost o 21 proc. w stosunku do roku 2018).

Ponad 7 proc. pomocy *de minimis* (422,2 zł) udzielono w 2019 roku na podstawie *ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości*. Wartość tej pomocy znacząco wzrosła w stosunku do 2018 roku o 165 mln zł (o 64 proc.)

Pomoc *de minimis* udzielona na podstawie *ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* wyniosła w 2019 roku 295,6 mln zł (5,06 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis*). Wartość tej pomocy znacząco zmalała w stosunku do roku poprzedniego (o 391,4 mln zł, co stanowiło spadek o 57 proc. w stosunku do 2018 roku).

Prawie 97 proc. pomocy *de minimis* w roku 2019 udzielono na podstawie czternastu aktów prawnych. Zostały one przedstawione w tabeli 5.

Tabela 5 Największa pomoc *de minimis* według podstaw prawnych jej udzielenia w 2019 roku*

Podstawa prawna	2018		2019	
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>
ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	1 683,5	29,32%	↗ 1 852,4	31,68%
ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	1 541,9	26,86%	↘ 1 349,8	23,09%
ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne	477,6	8,32%	↗ 579,7	9,91%
ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	257,2	4,48%	↗ 422,2	7,22%
ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	687,0	11,97%	↘ 295,6	5,06%
ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych	177,5	3,09%	↗ 229,0	3,92%
ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów	-	-	↗ 213,1	3,64%
ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe	189,0	3,29%	↘ 184,2	3,15%
ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	153,9	2,68%	↗ 155,2	2,65%
ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	98,1	1,71%	↘ 96,4	1,65%
ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	77,8	1,36%	↗ 83,3	1,42%
ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju	48,2	0,84%	↗ 79,4	1,36%
ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych	78,9	1,38%	↘ 75,4	1,29%
ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska	48,1	0,84%	↘ 46,3	0,79%
pozostałe akty prawne	222,9	3,88%	↘ 185,0	3,16%
Ogółem	5 741,7	100,00%	↗ 5 847,0	100,00%

*W tabeli wyszczególniono ustawy, na podstawie których udzielono w 2019 roku najwięcej pomocy *de minimis*; dla porównania podano również wartości pomocy udzielonej w 2018 roku na podstawie tych samych ustaw.

4. Pomoc *de minimis* w podziale według podmiotów udzielających pomocy

Tabela 6 Liczba podmiotów udzielających pomocy *de minimis* w 2019 roku

Rodzaje podmiotów udzielających pomocy <i>de minimis</i>	Liczba podmiotów
Organy jednostek samorządu terytorialnego, w tym:	2 604
▪ marszałkowie województw	16 (spośród 16*)
▪ starostowie powiatów	310 (spośród 314*)
▪ wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast	2 278 (spośród 2 477*)
Organy podatkowe**	401
Organy centralne	30
Organy terenowe	59
Pozostałe podmioty (w tym beneficjenci programów operacyjnych)	509
Ogółem	3 603

*Zgodnie ze stanem na dzień 01.01.2019 r.

**Przez organy podatkowe rozumiane są organy Krajowej Administracji Skarbowej.

Spośród około 5 tysięcy podmiotów, które miały prawo do udzielania pomocy publicznej, w 2019 roku 3,6 tys. **udzieliło przedsiębiorcom pomocy *de minimis***. Największą grupę stanowiły organy jednostek samorządu terytorialnego (ok. 2,6 tys.), w tym wszyscy marszałkowie województw, 99 proc. starostów powiatów i 92 proc. wójtów gmin, burmistrzów i prezydentów miast.

Tabela 7 Pomoc *de minimis* według podmiotów udzielających pomocy w 2019 roku

Podmiot udzielający pomocy	Wartość pomocy (mln zł)	Główne podstawy prawne	Wartość pomocy (mln zł)	Główne formy pomocy ²⁰	Wartość pomocy (mln zł)
Beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych ²¹ , przedsiębiorcy publiczni	1 041,3	ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	891,7	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	597,4
				refundacja	128,2
		ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	77,4	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	46,4

²⁰ Podział głównych form pomocy jest zgodny z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1871)

²¹ W grupie tej znajdują się m.in. izby gospodarcze, izby przemysłowo-handlowe, parki naukowo-technologiczne, fundacje, agencje rozwoju, agencje wspierania przedsiębiorczości, firmy doradczo-szkoleniowe, stowarzyszenia, szkoły wyższe, inkubatory przedsiębiorczości, centra rozwoju biznesu, specjalne strefy ekonomiczne, fundusze poręczeniowo-kredytowe, zakłady doskonalenia zawodowego. Grupa ta nie obejmuje jednostek samorządu

				refundacja	10,8
Starostowie powiatów	993,4	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	951,3	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	562,8
				refundacja	380,9
		ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	19,6	refundacja	11,7
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	7,8
Wójtowie gmin / Burmistrzowie / Prezydenci miast	897,4	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	299,8	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	210,4
				refundacja	88,8
		ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe	177,2	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	175,8
		ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów	164,1	zbycie mienia będącego własnością Skarbu Państwa albo jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku	147,6
				obniżenie wysokości opłaty	9,7
		ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych	96,3	zwolnienie z podatku	85,3
				obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	9,5
		ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	42,1	umorzenie w całości lub w części zaległości podatkowej wraz z odsetkami	28,6
Marszałkowie województw	656,9	ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	428,9	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	407,7
				refundacja	19,5
			189,1	refundacja	98,9

terytorialnego, które również udzielają pomocy *de minimis* ze środków unijnych, co zostało uwzględnione w kwotach pomocy przy tych podmiotach.

		ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020		dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	90,2
Ochotnicze Hufce Pracy	595,2	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	595,2	refundacja	595,2
Bank Gospodarstwa Krajowego	582,8	ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne	579,7	gwarancja	579,7
Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	329,5	ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości	329,1	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	329,1
Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	231,0	ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych	229,0	rozłożenie na raty płatności zaległej opłaty (składki, wpłaty, kary) z odsetkami lub bez	132,1
				rozłożenie na raty opłaty (składki, wpłaty)	93,8
Urzędy skarbowe	114,8	ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych	75,3	obniżka lub zmniejszenie, powodujące obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku	71,7
				jednorazowa amortyzacja	3,6
		ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa	38,8	rozłożenie na raty płatności zaległości podatkowej lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami	33,8
				umorzenie w całości lub w części odsetek od zaległości podatkowej	1,9
				rozłożenie na raty płatności podatku	1,4
Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	107,3	ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	106,5	refundacja	106,5

Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	102,6	ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	102,6	refundacja	100,7
Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju	79,4	ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju	79,4	dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	79,4
Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	34,0	ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska	34,0	pożyczki warunkowo umorzone	19,5
				pożyczka preferencyjna	8,0
				dotacja i inne bezzwrotne świadczenie	6,2
inne podmioty	81,3				
Ogółem	5 847,0				

W 2019 roku grupą podmiotów, która udzieliła pomocy *de minimis* o największej wartości, byli **beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych oraz przedsiębiorcy publiczni** - prawie 18 proc. łącznej wartości pomocy (1 041,3zł). Pomoc była udzielana głównie w formie dotacji i świadczeń bezzwrotnych²² oraz refundacji przekazanych na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (891,7 mln zł).

Starostowie powiatów udzielili łącznie 993,4 mln zł pomocy *de minimis*, przede wszystkim w formie dotacji oraz refundacji udzielonych na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (951,3 mln zł) oraz *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*²³.

Trzecią grupą podmiotów, które udzieliły pomocy *de minimis* o znaczącej wartości - 897,4 mln zł - byli **wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast**. Pomoc była udzielana głównie w formie dotacji i refundacji na podstawie *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (299,8 mln zł). Znaczną wartość miała także pomoc na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników, udzielona na podstawie art. 122 *ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe*²⁴ (177,2 mln zł) oraz pomoc udzielona na podstawie *ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów* (164,1 mln zł).

Marszałkowie województw udzielili łącznie 656,9 mln zł pomocy *de minimis*, najwięcej na podstawie *ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (428,9 mln zł), a ponadto na podstawie *ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów*

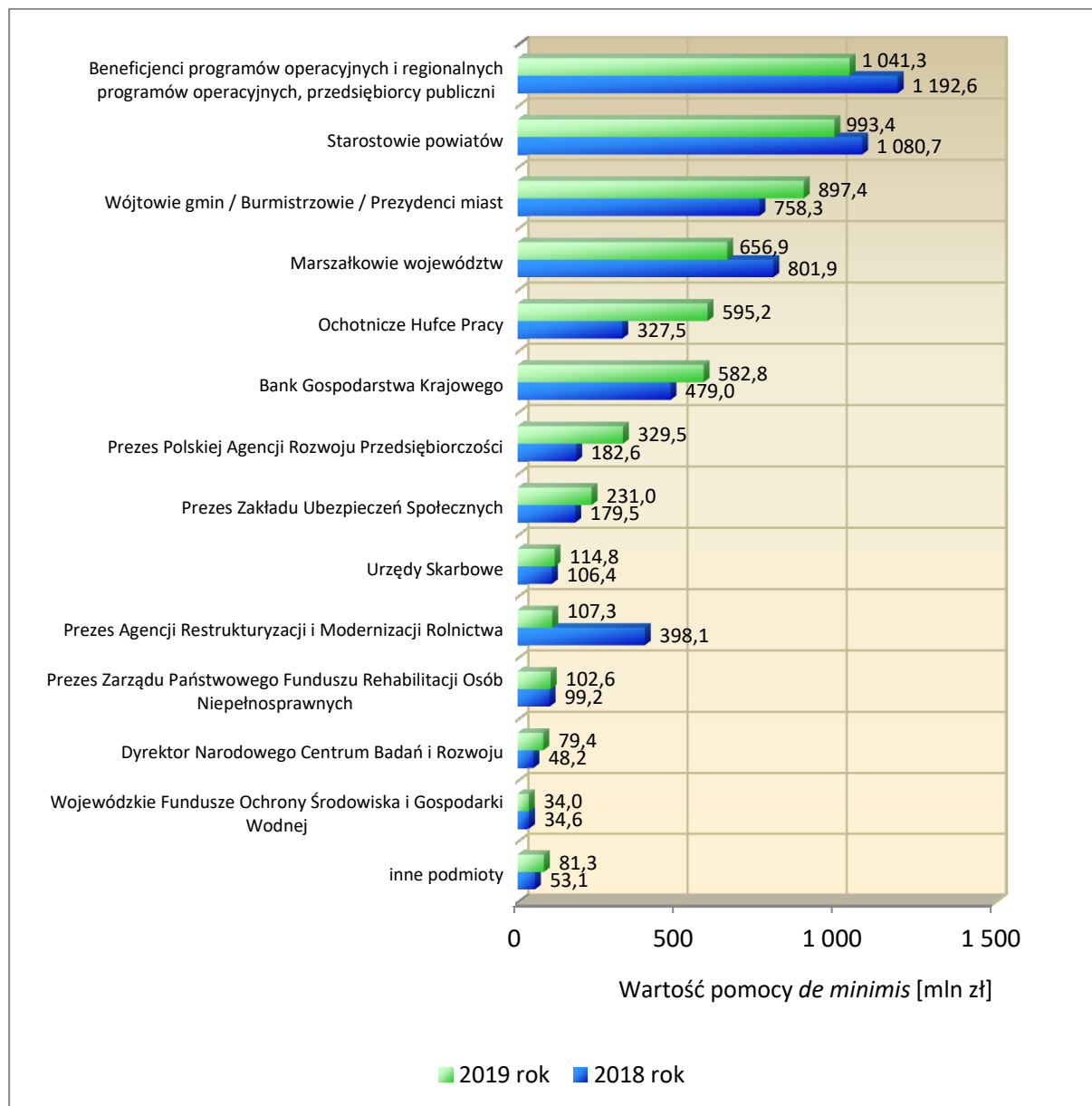
²² Dalej zwane także dotacją.

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 426, z późn. zm.

²⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 910.

Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (189,1 mln zł).

Wykres 5 Pomoc *de minimis* według podmiotów udzielających pomocy

W przypadku większości podmiotów udzielających pomocy wystąpił w 2019 roku wzrost wartości udzielonej pomocy, jednak niektóre podmioty odnotowały jej spadek. Należą do nich: beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych oraz przedsiębiorcy publiczni, starostowie powiatów, marszałkowie województw oraz Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Trzydzieści grup podmiotów wskazanych w tabeli 7 udzieliło pomocy, która stanowi prawie 99 proc. całej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku.

5. Pomoc *de minimis* w podziale według województw

Badając położenie geograficzne siedziby przedsiębiorstw, które otrzymały w 2019 roku pomoc *de minimis*, można zauważyć, że podobnie jak w latach ubiegłych, **najwięcej tej pomocy udzielono przedsiębiorcom z województwa mazowieckiego** (705,6 mln zł), **wielkopolskiego** (601,9 mln zł) i **śląskiego** (583,7 mln zł), których łączny udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w roku 2019 sięga 32,3 proc.

Najmniej pomocy *de minimis* otrzymali beneficjenci z województwa świętokrzyskiego (138,3 mln zł), **lubuskiego** (143 mln zł), i **podlaskiego** (165,8 mln zł). Pomoc *de minimis* udzielona przedsiębiorcom posiadającym siedzibę we wspomnianych województwach łącznie stanowiła 7,7 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku.

W porównaniu z rokiem 2018 na terenie 8 województw zwiększyła się wartość otrzymanej pomocy *de minimis*. Największy wzrost wystąpił w województwie mazowieckim - o 69,5 mln zł (o 10,9 proc.), małopolskim - o 68 mln zł (o 13,6 proc.) i łódzkim - o 65,3 mln zł (o 18,3 proc.). Natomiast największy spadek wartości otrzymanej pomocy *de minimis* nastąpił w województwie świętokrzyskim - o 85,2 mln zł (o 38,1 proc.), lubelskim - o 55,6 mln zł (o 16,6 proc.) oraz warmińsko-mazurskim - o 24,5 mln zł (o 6 proc.).

Tabela 8 Pomoc *de minimis* w podziale na województwa według siedziby beneficjenta pomocy

Województwo	2018		2019	
	Wartość pomocy <i>de minimis</i> (mln zł)	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem	Wartość pomocy <i>de minimis</i> (mln zł)	Udział w pomocy <i>de minimis</i> ogółem
mazowieckie	636,1	11,08%	↗ 705,6	12,07%
wielkopolskie	600,6	10,46%	↗ 601,9	10,29%
śląskie	555,9	9,68%	↗ 583,7	9,98%
małopolskie	501,2	8,73%	↗ 569,2	9,73%
dolnośląskie	360,3	6,28%	↗ 424,5	7,26%
łódzkie	356,4	6,21%	↗ 421,6	7,21%
warmińsko-mazurskie	407,5	7,10%	↘ 383,0	6,55%
pomorskie	376,0	6,55%	↘ 359,1	6,14%
podkarpackie	368,2	6,41%	↘ 352,6	6,03%
kujawsko-pomorskie	325,2	5,66%	↘ 304,6	5,21%
lubelskie	333,5	5,81%	↘ 277,9	4,75%
zachodniopomorskie	223,2	3,89%	↗ 244,0	4,17%
opolskie	145,3	2,53%	↗ 169,8	2,90%
podlaskie	176,7	3,08%	↘ 165,8	2,84%
lubuskie	146,9	2,56%	↘ 143,0	2,45%
świętokrzyskie	223,4	3,89%	↘ 138,3	2,36%
brak danych*	5,3	0,09%	↘ 2,3	0,04%
Ogółem	5 741,7	100,00%	5 847,0	100,00%

*w sprawozdaniu nie podano siedziby lub miejsca zamieszkania beneficjenta

Wielkość pomocy *de minimis* w podziale na województwa została ustalona w oparciu o kryterium siedziby przedsiębiorcy, który otrzymał taką pomoc. Należy w związku z tym zaznaczyć, że wysoka wartość pomocy *de minimis* przypisana niektórym województwom może wynikać z faktu, iż wielu przedsiębiorców wybiera duże miasta na swoją siedzibę. Jednocześnie nie jest wykluczone, że przedsiębiorca mający siedzibę na obszarze jednego województwa otrzymał pomoc *de minimis* w związku z działalnością prowadzoną na obszarze innego województwa (np. w związku z posiadaniem tam oddziału).

Należy także zauważyć, iż poszczególne województwa bardzo różnią się między sobą jeśli chodzi o poziom przedsiębiorczości rozumianej jako udział przedsiębiorców działających w danym województwie w całkowitej liczbie przedsiębiorców zarejestrowanych w Polsce. Z tego względu dokonywanie analiz jedynie w oparciu o bezwzględne wartości pomocy *de minimis* w poszczególnych województwach może być mylące. W związku z tym poniżej zestawiono udział pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom z poszczególnych województw w ogólnej wartości pomocy *de minimis* z danymi wskazującymi na poziom przedsiębiorczości w poszczególnych województwach²⁵.

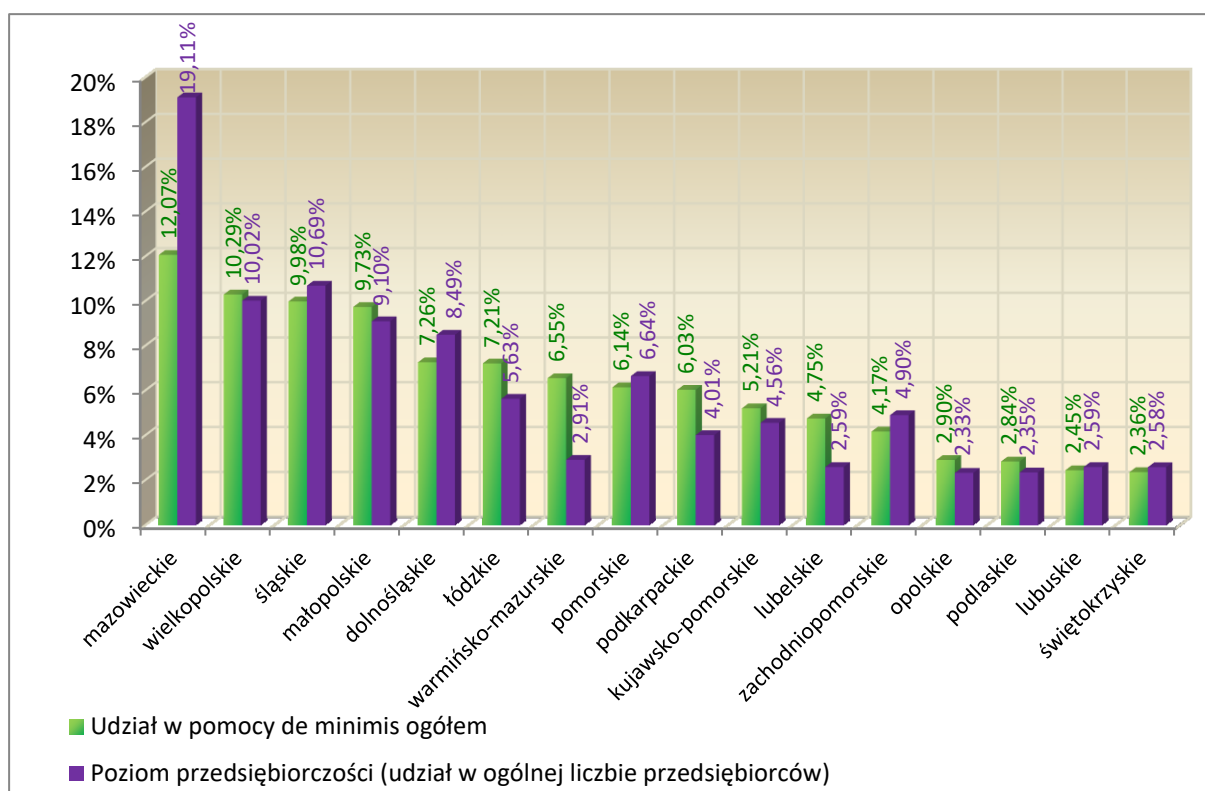
Tabela 9 Udział województw w ogólnej wartości pomocy *de minimis* na tle poziomu przedsiębiorczości województw w 2019 roku

Województwo	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>	Poziom przedsiębiorczości (udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw)
mazowieckie	12,07%	19,11%
wielkopolskie	10,29%	10,02%
śląskie	9,98%	10,69%
małopolskie	9,73%	9,10%
dolnośląskie	7,26%	8,49%
łódzkie	7,21%	5,63%
warmińsko-mazurskie	6,55%	2,91%
pomorskie	6,14%	6,64%
podkarpackie	6,03%	4,01%
kujawsko-pomorskie	5,21%	4,56%
lubelskie	4,75%	4,07%
zachodniopomorskie	4,17%	4,90%
opolskie	2,90%	2,33%
podlaskie	2,84%	2,35%
lubuskie	2,45%	2,59%
świętokrzyskie	2,36%	2,58%

²⁵ Ze względu na fakt, iż sprawozdania Głównego Urzędu Statystycznego zawierające informacje o faktycznej liczbie przedsiębiorstw (ustalanej na podstawie badania statystycznego) oraz wielkości PKB w podziale na województwa za 2019 rok nie były dostępne w momencie sporządzania niniejszego Raportu, w obliczeniach uwzględniono publikowane przez GUS dane o liczbie zarejestrowanych w rejestrze REGON przedsiębiorców deklarujących prowadzenie działalności, tj. z wyłączeniem tych, którzy zawiesili działalność bądź znajdują się w stanie upadłości lub likwidacji (wg stanu na 31.12.2019 r.). W związku z powyższym należy zaznaczyć, iż mimo uwzględnienia ww. wyłączenia, liczba oparta na rejestrze REGON może być zawyżona (obejmuje ona przedsiębiorców, którzy pomimo zakończenia działalności nie wyrejestrowali się).

Zestawienie powyższych wartości pozwala stwierdzić, że w 9 województwach udział pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w ogólnej wartości pomocy *de minimis* przewyższa poziom przedsiębiorczości tych województw - dotyczy to zwłaszcza województwa warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego i łódzkiego. Natomiast w pozostałych 7 województwach sytuacja jest odwrotna - najwyraźniej widać to w przypadku województwa mazowieckiego, dolnośląskiego i śląskiego.

Wykres 6 Pomoc *de minimis* udzielona w poszczególnych województwach w porównaniu z poziomem przedsiębiorczości w roku 2019

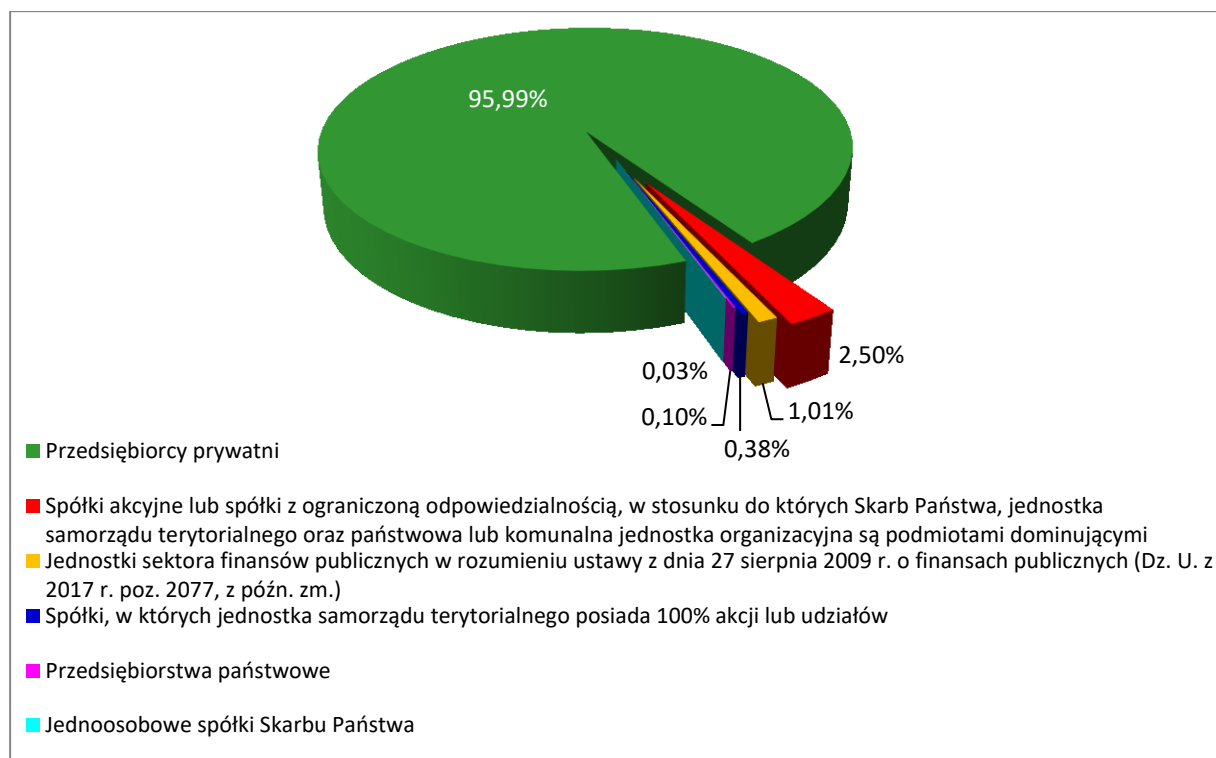
6. Pomoc *de minimis* w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy

W 2019 roku **najwięcej pomocy *de minimis* uzyskali przedsiębiorcy prywatni** (ok. 96 proc. ogólnej wartości pomocy). Pozostałe podmioty stanowiły niewielki procent beneficjentów pomocy *de minimis*.

Tabela 10 Wartość pomocy *de minimis* w 2019 roku ze względu na formę prawną beneficjenta

Forma prawna przedsiębiorcy	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>
Przedsiębiorcy prywatni	5 612,4	95,99%
Spółki akcyjne lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego oraz państwowa lub komunalna jednostka organizacyjna są podmiotami dominującymi	146,0	2,50%
Jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	59,3	1,01%
Spółki, w których jednostka samorządu terytorialnego posiada 100% akcji lub udziałów	22,0	0,38%
Przedsiębiorstwa państwowe	5,6	0,10%
Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	1,7	0,03%
Ogółem	5 847,0	100,00%

Wykres 7 Wartość pomocy *de minimis* w 2019 roku ze względu na formę prawną beneficjenta

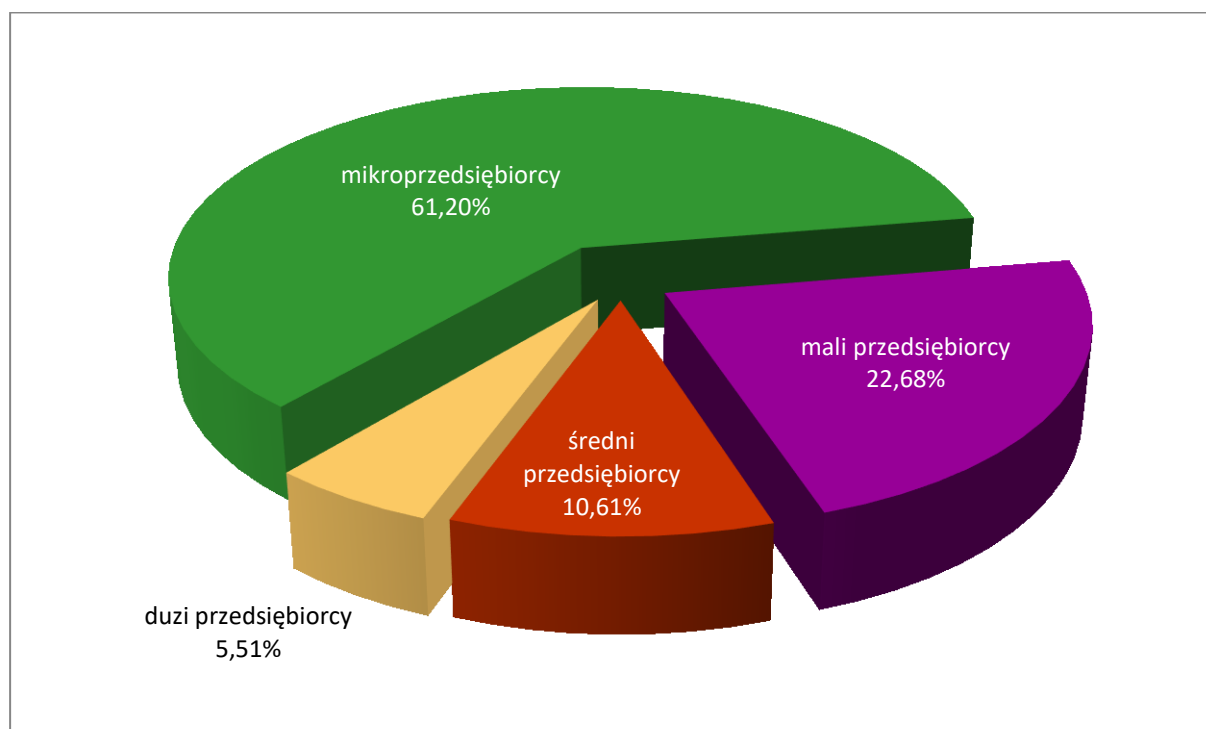
7. Pomoc *de minimis* w podziale według wielkości beneficjentów

W 2019 roku prawie 95 proc. pomocy *de minimis* udzielono mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom. Czynniki, takie jak:

- proste zasady udzielania pomocy *de minimis* (warunkiem, który powinien spełnić jej beneficjent, było nieprzekraczanie w ciągu trzech lat określonego limitu pomocy),
- często brak powiązania z konkretnym projektem,
- ograniczone możliwości absorpcji kapitału sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorców

powodują, że corocznie pomocą *de minimis* zainteresowane są przede wszystkim mniejsze podmioty. Potwierdzeniem tego jest fakt, że ok. 61 proc. tego rodzaju pomocy w 2019 roku otrzymali mikroprzedsiębiorcy, a prawie 23 proc. mali przedsiębiorcy. Szczegółowe dane dotyczące podziału pomocy według wielkości beneficjentów przedstawiono na wykresie 8, a porównanie tych wielkości z rokiem 2018 w tabeli 11.

Wykres 8 Wartość udzielonej w 2019 roku pomocy *de minimis* ze względu na wielkość beneficjenta

Spadek wartości pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wystąpił jedynie w przypadku mikroprzedsiębiorców - o 303,2 mln zł (o prawie 8 proc.). Natomiast wartość pomocy *de minimis* udzielonej małym przedsiębiorcom **wzrosła** o 214,3 mln zł (o ponad 19 proc.), w przypadku średnich przedsiębiorców - o 121,9 mln zł (o 24,5 proc.), zaś duzi przedsiębiorcy otrzymali o 72,3 mln zł (o 29 proc.) więcej pomocy.

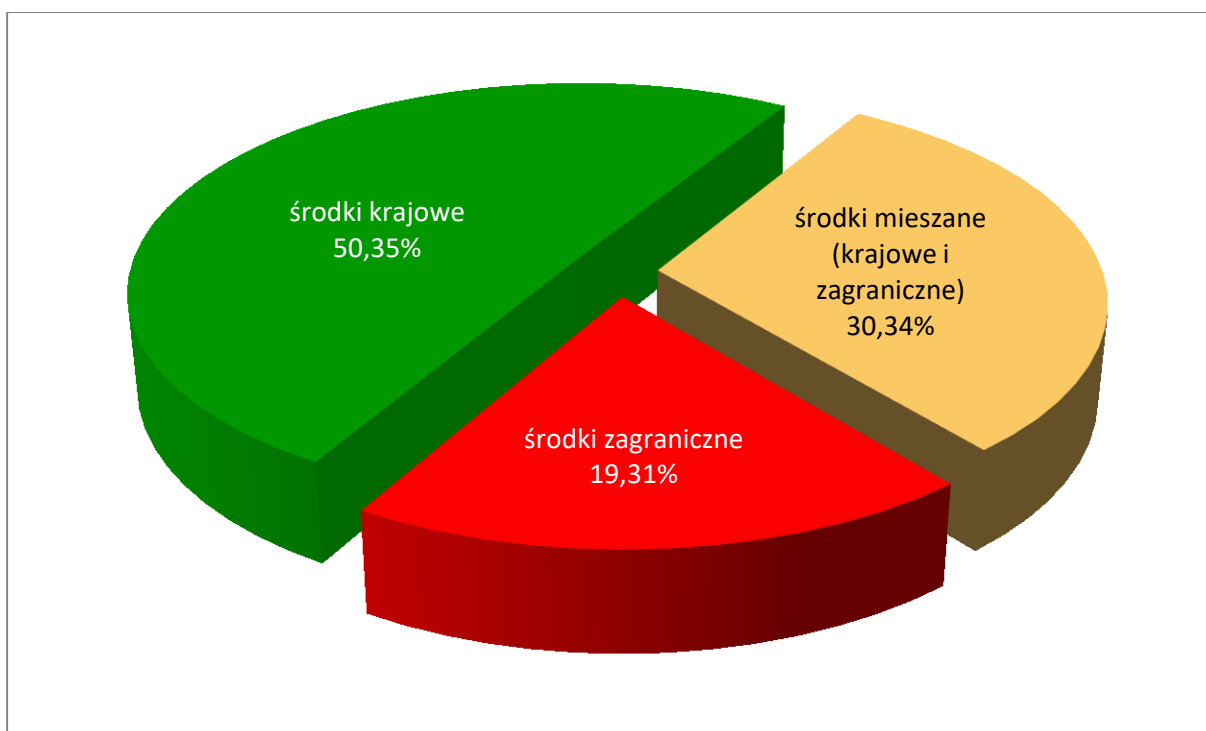
Tabela 11 Wartość udzielonej pomocy *de minimis* ze względu na wielkość beneficjenta

Wielkość przedsiębiorcy	2018		2019	
	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>	Wartość pomocy (mln zł)	Udział w ogólnej wartości pomocy <i>de minimis</i>
mikroprzedsiębiorcy	3 881,7	67,61%	3 578,5	61,20%
mali przedsiębiorcy	1 111,9	19,37%	1 326,2	22,68%
średni przedsiębiorcy	498,3	8,68%	620,3	10,61%
duzi przedsiębiorcy	249,7	4,35%	322,0	5,51%
Ogółem	5 741,7	100,00%	5 847,0	100,00%

8. Pomoc *de minimis* w podziale według źródła pochodzenia pomocy

Pomoc *de minimis* udzielana była w 2019 roku **głównie ze środków pochodzenia krajowego** - 2 944,1 mln zł (50,35 proc. pomocy *de minimis*), w mniejszej części ze środków **mieszanych (jednocześnie pochodzenia zagranicznego i krajowego)** - 1 773,7 mln zł, (30,34 proc. pomocy *de minimis*), a najmniej pomocy *de minimis* udzielono ze środków pochodzenia wyłącznie zagranicznego - 1 129,2 mln zł (19,31 proc. pomocy *de minimis*).

Wykres 9 Wartość pomocy *de minimis* według źródła jej pochodzenia

W porównaniu do roku poprzedniego, w 2019 roku nastąpił wzrost udziału pomocy *de minimis* udzielanej ze środków pochodzenia krajowego i zagranicznego oraz spadek udziału pomocy *de minimis* ze środków mieszanych.

IV. PODSUMOWANIE

Wartość pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku w Polsce wyniosła 5 847,0 mln zł, co stanowiło 13,8 proc. całości wsparcia udzielonego przedsiębiorcom ze środków publicznych (całkowita wartość pomocy publicznej udzielonej przedsiębiorcom w Polsce w 2019 r. wyniosła 42 284,2 mln zł). W latach 2015-2017 wartość udzielanej pomocy *de minimis* wykazywała tendencję wzrostową. W 2019 roku nastąpił nieznaczny wzrost pomocy *de minimis*, o 1,8 proc. w stosunku do 2018 roku. Wzrost wynikał m.in. z rozpoczęcia udzielania pomocy na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów. Ponadto, znaczący wzrost w stosunku do roku poprzedniego nastąpił w przypadku pomocy udzielanej na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne.

W 2019 roku pomocy *de minimis* o największej wartości udzielono na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy - 1 852,4 mln zł (stanowiła ona 31,68 proc. pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku) oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (1 349,8 mln zł, co stanowiło 23 proc. ogólnej wartości pomocy *de minimis*). Pomoc *de minimis* była udzielana przede wszystkim w formie dotacji lub refundacji (podgrupa A1), które stanowiły 72 proc. całej pomocy *de minimis* udzielonej w 2019 roku.

Wśród grup podmiotów które w 2019 roku udzieliły pomocy *de minimis* o największej wartości byli beneficjenci programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych oraz przedsiębiorcy publiczni, starostowie powiatów oraz wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast.

Pomoc *de minimis* udzielona w 2019 roku wykazywała tendencje, które występowały również w przypadku pomocy publicznej spełniającej przesłanki art. 107 ust. 1 TFUE udzielonej w tym samym roku. Przede wszystkim występowała dominacja bezpośrednich wydatków z budżetu państwa - ok. 72 proc. pomocy *de minimis* i 86 proc. pomocy publicznej²⁶ oraz bardzo duży udział prywatnych przedsiębiorców wśród beneficjentów pomocy *de minimis* - 96 proc. (68 proc. w przypadku pomocy publicznej)²⁷.

Główna różnica między pomocą publiczną a pomocą *de minimis*, to dominacja mikro-, małych i średnich przedsiębiorców wśród beneficjentów pomocy *de minimis* (95-procentowy udział w ogólnej wartości pomocy *de minimis* w 2019 roku). Natomiast udział wartości pomocy publicznej udzielonej grupie przedsiębiorców tej wielkości w ogólnej wartości pomocy publicznej to jedynie około 45,5 proc. Wiąże się to z kwotowym ograniczeniem pomocy *de minimis*, przez co korzystają z niej głównie mniejsze podmioty. Różnicę szczególnie widać w grupie mikroprzedsiębiorców, którzy w 2019 roku stanowili około 61 proc. beneficjentów pomocy *de minimis* i zaledwie około 12 proc. beneficjentów pomocy publicznej²⁸.

²⁶ Pomoc publiczna w podziale według formy pomocy, w: *Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2019 roku*, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Warszawa 2020.

²⁷ Pomoc publiczna w podziale według formy prawnej beneficjenta pomocy, tamże.

²⁸ Pomoc publiczna w podziale według wielkości beneficjentów, tamże.